

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 372/2015-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. augusta 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], právne zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, advokátska kancelária, L. Novomeského 25, Pezinok, vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 22 ods. 1 a 2, čl. 23 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 8 ods. 1 a 2, čl. 36 ods. 1 a čl. 40 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a v spojení s čl. 3, čl. 5 ods. 1, 3 a 4, čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. b) a c) a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 52/09 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. apríla 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 16 ods. 1 a 2, čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 22 ods. 1 a 2, čl. 23 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 8 ods. 1 a 2, čl. 36 ods. 1 a čl. 40 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a v spojení s čl. 3, čl. 5 ods. 1, 3 a 4, čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. b) a c) a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 52/09.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 5 T 52/09 je sťažovateľ ako obžalovaný trestne stíhaný pre pokus obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 14 ods. 1 k § 221 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona a zločin marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. a) Trestného zákona, pričom uznesením okresného súdu sp. zn. 5 T 52/09 zo 14. apríla 2014 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Tos 51/2014 z 15. mája 2014 bol sťažovateľ vzatý do väzby, pričom jeho žiadosť na prepustenie z väzby okresný súd uznesením sp. zn. 5 T 52/09 zo 4. decembra 2014 zamietol, avšak na základe sťažovateľom podanej sťažnosti krajský súd uznesením sp. zn. 1 Tos 1/2015 z 15. januára 2015 toto zamietajúce uznesenie okresného súdu zrušil a nariadil okamžité prepustenie sťažovateľa z väzby (sťažovateľ bol vo väzbe od 12. apríla 2014 do 15. januára 2015, pozn.).

3. V sťažnosti podanej ústavnému súdu sťažovateľ namieta svoju nezákonnú väzbu, ktorej nezákonnosť mal vo svojom uznesení sp. zn. 1 Tos 1/2015 z 15. januára 2015 deklarovať krajský súd, ktorého argumentácie sa sťažovateľ v celom rozsahu dovoláva. Podľa názoru krajského súdu nezákonnosť väzby mala byť spôsobená v príčinnej súvislosti s napádaným postupom okresného súdu v konaní sp. zn. 5 T 52/09, ktorý s „... *osobitnou starostlivosťou a urýchlením...*“ nekonal a nerozhodol o námietke zaujatosti podanej sťažovateľom 2. septembra 2014 proti zákonnému sudcovi okresného súdu, a napriek tomu

po jej podaní a bez rozhodnutia o nej vykonával v označenej trestnej veci procesné úkony, ktorých nevykonanie by zjavne nezmarilo účel trestného konania (25. septembra 2014 postúpil na nadriadený krajský súd sťažnosť sťažovateľa proti svojmu rozhodnutiu o väzbe z 26. augusta 2014; vykonal hlavné pojednávanie 13. októbra 2014, ktoré však bolo bez vykonania dokazovania odročené na 11. november 2014, na ktorom už boli vypočutí svedkovia, ktorí boli vypočutí aj na pojednávaní 16. decembra 2014, pozn.), v dôsledku čoho okresný súd spôsobil ich nezákonnosť. Krajský súd preto uložil okresnému súdu povinnosť po tom, ako bude v prvom rade rozhodnuté o tejto námietke zaujatosti, všetky tieto procesné úkony zopakovať, v dôsledku čoho vinou okresného súdu dôjde k predĺženiu trestného konania proti sťažovateľovi a tiež by tým došlo k neúmernému predĺženiu jeho väzby, ktorú krajský súd z tohto dôvodu uznesením sp. zn. 1 Tos 1/2015 z 15. januára 2015 zrušil a sťažovateľa z väzby prepustil.

4. Z uvedeného sťažovateľ vyvodzuje, že jeho väzba bola „... v období od 02.09.2014 (t. j. od podania námietky zaujatosti, pozn.) do 15.01.2015 nezákonná, protiústavná, v rozpore s Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v rozpore s Listinou základných práv a slobôd. Bola výsledkom svojvoľného konania porušovateľa na škodu základných práv a slobôd sťažovateľa ...“, pričom v tomto období podľa sťažovateľa vinou okresného súdu došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu, keďže počas výkonu tejto nezákonnej väzby 7. novembra 2014 a 30. decembra 2014 došlo k otvoreniu jeho korešpondencie s advokátkou zastupujúcou ho v predmetnej trestnej veci, čím malo dôjsť „... k porušeniu listového tajomstva a dôverných informácií o trestnom konaní medzi sťažovateľom a jeho advokátkou...“, a tiež mu mala byť 19. decembra 2014 znemožnená telefonická konzultácia s jeho advokátkou, k čomu by podľa sťažovateľa „... nedošlo, ak by porušovateľ v rozhodnom od 02.09.2014 do 15.01.2015 čase konal s osobitnou starostlivosťou a urýchlením voči sťažovateľovi, sťažovateľ by bol v rozhodnom období na slobode, a teda by nebola kontrolovaná jeho korešpondencia so zvolenou advokátkou a nebolo by mu znemožnené telefonicky konzultovať otázky jeho obhajoby so zvolenou advokátkou JUDr. Alena Chvojková, radiť sa s advokátkou vo veci obhajoby telefonicky, a to všetko v čase, kedy väzba sťažovateľa už bola nezákonná“.

5. Napokon v sťažnosti podanej ústavnému súdu sťažovateľ tiež uvádza, že v priamej príčinnej súvislosti s nezákonným postupom okresného súdu, ktorého procesné úkony vykonané po podaní námietky zaujatosti 2. septembra 2014 bez toho, aby bolo o tejto námietke rozhodnuté, bude nevyhnutné opakovať, mu vzniknú zvýšené trovy obhajoby, ktoré by mu za riadneho chodu veci neboli vznikli a ktoré sťažovateľ vyčíslil na sumu 800 €, ktorú žiada, aby mu ústavný súd voči okresnému súdu priznal.

6. Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného tiež uviedol:

„Neľudské a ponižujúce zaobchádzanie malo za následok u sťažovateľa mu spôsobenie intenzívneho duševného a fyzického utrpenia, vzbudilo u neho pocity strachu, úzkosti a podradenosti, potupy a poníženie.“

7. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiada, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva a slobody [REDAKOVANÉ] chránené podľa čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 16 ods. 1, ods. 2, čl. 17 ods. 1, ods. 2, ods. 5, čl. 19 ods. 1, ods. 2, čl. 22 ods. 1, ods. 2, čl. 23 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 50 ods. 2, ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v spojení podľa čl. 8 ods. 1, ods. 2, čl. 36 ods. 1 a čl. 40 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a v spojení podľa čl. 3, čl. 5 ods. 1, ods. 3, ods. 4, čl. 6 ods. 1, ods. 2, ods. 3 písm. b), písm. c), čl. 8 ods. 1, ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod č. k. 5 T 52/2009 porušené boli.

2. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 22.000,- Eur, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva odškodnenie majetkovej ujmy v sume 800,- Eur, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva úhradu trov konania v sume 279,66 Eur, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť na účet jej právnej zástupkyne – advokátky JUDr. Emílie Korčekovej do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Predmetom sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie jeho základných práv a práv zaručených v ústave, listine a dohovore v príčinnej súvislosti s postupom okresného súdu v jeho trestnej veci vedenej pod sp. zn. 5 T 52/09 o jeho väzbe, z ktorej bol prepustený rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 1 Tos 1/2015 z 15. januára 2015. Podľa sťažovateľa došlo k porušeniu ním označených práv v dôsledku nezákonnosti väzby zavinenej okresným súdom, ktorý bez toho, aby najprv rozhodol o sťažovateľom uplatnenej námietke zaujatosti proti predsedovi senátu okresného súdu, vykonával v trestnom konaní vedenom

pod sp. zn. 5 T 52/09 procesné úkony (pojednávania s vykonaním dokazovania), kvôli čomu sa tieto úkony stali nezákonnými s potrebou ich opakovania (znovu vykonania), v dôsledku čoho, resp. kvôli čomu bol napokon sťažovateľ prepustený z väzby označeným rozhodnutím krajského súdu.

11. V súvislosti s uvedeným sa v záujme dokreslenia celkového stavu veci žiada hlavne podotknúť, že tak, ako to napokon vyplýva aj z rozhodnutia krajského súdu sp. zn. 1 Tos 1/2015 z 15. januára 2015, dôvodom na prepustenie sťažovateľa z väzby nebol zánik alebo rozptýlenie dôvodov na podozrenie zo spáchania trestného činu obžalovaným sťažovateľom ani zánik dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku, teda dôvody, ktoré boli u sťažovateľa stále dané, ale týmto dôvodom bolo ex offio zistenie krajského súdu o pochybení okresného súdu pri vybavovaní námietky zaujatosti uplatnenej sťažovateľom 2. septembra 2014, bez vecného vybavenia ktorej okresný súd vykonával v trestnej veci sťažovateľa procesné úkony [t. j. vykonával úkony (konkrétne pojednávania) v merite veci, t. j. v konaní o vine a treste, nie vo veci väzby, o ktorej okresný súd už po podaní námietky zaujatosti nekonal, pozn.], na základe čoho napokon krajský súd založil svoj záver aj o nezákonnosti väzby sťažovateľa, ktorá by podľa neho bola „... *minimálne v rozpore s § 76 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého môže väzba trvať len nevyhnutný čas.*“ (pozri stranu 6 rozhodnutia krajského súdu, pozn.), bez toho, aby uviedol príčinnú súvislosť medzi trvaním väzby, resp. prekročením povolenej zákonnej lehoty trvania väzby sťažovateľa na jednej strane a včasným nevybavením jeho námietky zaujatosti podanej až po rozhodnutí o väzbe na strane druhej. V súvislosti s uvedeným však sťažovateľ označené rozhodnutie krajského súdu, ktoré je mu v tomto smere na prospech, však nenapáda, a preto táto skutočnosť nebola predmetom skúmania ústavného súdu. Krajský súd k uvedenému zisteniu dospel v konaní o preskúmanie rozhodnutia okresného súdu o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby a jej nahradenie písomným sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom vo svojom rozhodnutí uviedol, že sťažnosť sťažovateľa bola dôvodná, avšak „... *z iných dôvodov než uvádza...*“.

12. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietaný postup okresného súdu pri vybavovaní jeho námietky zaujatosti z 2. septembra 2014, ktorý mal spôsobiť nezákonnosť jeho väzby, ústavný súd konštatuje, že tento postup, ako to vyplýva aj zo samotnej sťažnosti, bol v uvedenom smere preskúmaný už krajským súdom v konaní sp. zn. 1 Tos 1/2015, a to s výsledkom, ktorého sa sťažovateľ domáha aj v konaní pred ústavným súdom, t. j. s výsledkom, podľa ktorého nerozhodnutie o námietke zaujatosti sťažovateľa okresným súdom bolo dôvodom nezákonnosti jeho väzby (tento záver nebol predmetom skúmania ústavné o súdu, tak ako to je uvedené v bode 11 tohto rozhodnutia, pozn.), v dôsledku čoho krajský súd zjednal už aj nápravu, a to nielenže konštatoval porušenie práv sťažovateľa, ale sťažovateľa aj prepustil z väzby na slobodu.

13. V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity (ak... nerozhoduje iný súd“), ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, môže poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

14. Keďže o ochrane sťažovateľom označených práv v súvislosti a napádaným postupom okresného súdu už rozhodol krajský súd, ktorý v tomto smere zjednal aj sťažovateľom požadovanú nápravu, ústavný súd vychádzajúc zo svojho postavenia ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), sťažnosť sťažovateľa v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

15. V súvislosti so žiadosťou sťažovateľa o priznanie mu náhrady škody vzniknutej mu či už v príčinnej súvislosti s nezákonnou väzbou alebo v príčinnej súvislosti s nákladmi obhajoby na opakované vykonanie procesných úkonov okresným súdom, ústavný súd podotýka, že sťažovateľ sa jej môže domáhať prostredníctvom iného jemu dostupného

zákonného prostriedku po splnení zákonných podmienok, a to žalobou podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, o ktorej bude oprávnený rozhodovať iný všeobecný súd, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

16. Za zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) považoval ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti, v ktorej namietal porušenie svojho práva na obhajobu v dôsledku porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov policajtom v súvislosti s kontrolou, prípadne znemožnením jeho komunikácie so zvolenou obhajkyňou či už telefonicky alebo korešpondenciou počas výkonu väzby, pretože medzi sťažovateľom namietaným postupom policajta a okresným súdom, ktorý sťažovateľ (kvalifikovane právne zastúpený) označil za jediného porušovateľa svojich práv, nie je žiadna súvzťažnosť príčiny a následku.

17. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

18. V súvislosti s uvedeným ústavný súd pre úplnosť veci dodáva, že pokiaľ ide o sťažovateľom uvádzaný a spochybňovaný postup policajta počas výkonu väzby, je nevyhnutné podotknúť, že podľa § 18 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) prokurátor dozerá na to, aby v miestach, kde sa vykonáva väzba, boli držané osoby len na základe rozhodnutia súdu

alebo iného oprávneného štátneho orgánu o pozbavení alebo obmedzení osobnej slobody a aby sa v týchto miestach dodržiavali zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy.

19. Podľa § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

20. Podľa prvej vety § 32 ods. 1 zákona o prokuratúre podnet možno podať na ktorejkoľvek prokuratúre.

21. Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre Podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2 zákona o prokuratúre).

22. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

23. Ústavný súd považuje podnet, ako aj opakovaný podnet podľa zákona o prokuratúre za účinné prostriedky nápravy, vyčerpaním ktorých pred podaním sťažnosti ústavnému súdu sa možno domôcť ochrany svojich práv (m. m. IV. ÚS 330/04, I. ÚS 186/05, III. ÚS 24/2012). Ústavný súd už aj v iných konaniach (napr. III. ÚS 235/07, III. ÚS 157/08) vyslovil opakovane právny názor, že vynechanie týchto prostriedkov nápravy v sústave orgánov prokuratúry Slovenskej republiky nemožno nahrádzať podaním sťažnosti v konaní pred ústavným súdom, pretože takto by sa obmedzovala možnosť orgánov prokuratúry vo vlastnej kompetencii nielen preveriť skutočnosti, ktoré tvrdí

sťažovateľ, ale aj prijať opatrenia, ktoré by účinne napomohli odstráneniu namietaného porušenia práv (m. m. napr. I. ÚS 186/05).

24. V okolnostiach prípadu teda ústavný súd konštatuje, že aj keby sťažovateľ označil za porušovateľa svojho práva na obhajobu policajta v súvislosti s jeho postupom počas výkonu väzby, bolo by nevyhnuté sťažnosť odmietnuť pre jej neprípustnosť, pretože ústavný súd nielen podnet, ale aj opakovaný podnet považuje za iný právny prostriedok ochrany podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ktorý zákon o prokuratúre sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje a na ktorého použitie je podľa uvedeného predpisu oprávnený. Preskúmaním podnetu, resp. aj opakovaného podnetu sa totižto príslušné orgány prokuratúry budú musieť vysporiadať s identickými námietkami, aké by sťažovateľ uvádzal aj v konaní pred ústavným súdom.

25. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia a tiež úhrady trov konania sú viazané na vyslovenie porušenia práv alebo slobôd sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tých častiach sťažnosti už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. augusta 2015